

VI. VIÐAUKAR

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna (stytt útgáfa fyrir börn)

1. grein. Réttur til jafnréttis:

Þið fæðist frjáls og með sömu réttindi og allar aðrar manneskjur. Þið eruð hugsandi verur og getið greint rangt frá réttu. Ykkur ber að koma vel fram við aðra.

2. grein. Réttur til að sæta ekki mismunun:

Þið njótið allra mannréttinda án tillits til kynþáttar, litarháttar, kynferðis, tungu, trúar, skoðana, fjölskyldu-aðstæðna, félagslegrar eða efnahagslegrar stöðu, ætt-ernis eða þjóðernis.

3. grein. Réttur til lífs, frelsis og mannhelgi:

Þið eigið rétt til lífsins, til að vera frjáls og örugg.

4. grein. Réttur til að vera ekki hneptur í þrældóm:

Enginn á rétt á að koma fram við ykkur eins og þræla og þið skuluð ekki gera neinn að þræl ykkar.

5. grein. Réttur til að sæta ekki pyndingum og vanvirðandi meðferð:

Enginn á rétt á að pynda, meiða eða niðurlægja ykkur.

6. grein. Réttur til að vera viðurkenndur aðili að lögum:

Þið eigið rétt á að vera hvarvetna viðurkennd sem einstaklingar samkvæmt lögum.

7. grein. Réttur til jafnréttis fyrir lögum:

Þið eigið rétt til verndar og jafnréttis fyrir lögum, án hvers kyns mismununar.

8. grein. Réttur til athvarfs hjá dómstólum:

Sé brotið á lagalegum rétti ykkar eigið þið rétt á að dómstólar verji réttindi ykkar.

9. grein. Réttur til að sæta ekki órökstuddri handtöku eða útleð:

Enginn á rétt á að handtaka ykkur, setja í fangelsi eða senda nauðug úr landi, nema rökstudd ástæða liggi fyrir.

10. grein. Réttur til réttlátrar opinberrar málsmeðferðar:

Séuð þið sökuð um ólöglegt athæfi eigið þið rétt á réttlátri opinberri málsmeðferð.

11. grein. Réttur til að vera talinn saklaus þar til sekt er sönnuð:

- 1) Þið skuluð talin saklaus þar til sekt ykkar hefur verið sönnuð fyrir opinberum dómstóli.
- 2) Ykkur skal ekki refsað fyrir verknað sem ekki var talinn refsiverður þegar hann var framinn.

12. grein. Réttur til friðhelgi heimilis og einkalífs:

Þið eigið rétt á vernd ef einhver reynir að spilla mannorði ykkar eða fara inn á heimili ykkar, opna póstin ykkar eða valda ykkur og fjölskyldu ykkar óþægindum, nema rökstudd ástæða liggi fyrir.

13. grein. Réttur til ferðafrelsis:

- 1) Þið eigið rétt á að ferðast að vild innan heimalands ykkar.
- 2) Þið eigið rétt á að ferðast til annarra landa og eiga afturkvæmt til heimalands ykkar.

14. grein. Réttur til verndar í öðru landi:

- 1) Ef þið sætið ofsóknum eigið þið rétt á að ferðast til annars ríkis sem flóttamenn og biðja um vernd.
- 2) Þið glatið þessum rétti ef þið hafið framið alvarlegt afbrot.

15. grein. Réttur til ríkisfangs og frelsi til að breyta því:

- 1) Þið eigið rétt á ríkisfangi og heimalandi.
- 2) Enginn getur svipt ykkur ríkisfangi nema rökstudd ástæða liggi fyrir. Þið eigið rétt á að skipta um ríkisfang ef þið óskið þess.

16. grein. Réttur til að stofna til hjúskapar og fjölskyldu:

- 1) Þegar þið hafið náð lögaldri eigið þið rétt á að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu, án tillits til kynþáttar, þjóðernis eða trúarbragða. Báðir aðilar njóta sömu réttinda í hjónabandinu og einnig við skilnað.
- 2) Engum er heimilt að neyða ykkur til hjúskapar.
- 3) Fjölskyldan er frumeining þjóðfélagsins, og stjórnvöldum ber að vernda hana.

17. grein. Réttur til að eiga eignir:

- 1) Ykkur er heimilt að eiga eignir.
- 2) Enginn á rétt á að svipta ykkur eignum ykkar, nema rökstudd ástæða liggi fyrir.

18. grein. Réttur til að vera frjáls hugsana sinna, sannfæringar og trúar:

Þið njótið hugsanafrelsis og trúfrelsis. Ykkur er frjálst að ástunda trú ykkar og einnig að skipta um trú.

19. grein. Réttur til skoðana og upplýsinga:

Þið eigið rétt á að hafa eigin skoðanir og láta þær í ljós. Ykkur skal vera kleift að deila skoðunum ykkar með öðrum, einnig íbúum annarra landa, með hvaða hætti sem vera skal.

20. grein. Réttur til funda- og félagsþátttöku:

- 1) Þið eigið rétt á að taka þátt í friðsamlegum félagskap.
- 2) Enginn getur neytt ykkur til að vera í félagi.

21. grein. Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns og kosningum:

- 1) Þið eigið rétt á að taka þátt í stjórn lands ykkar, beinlínis eða með því að kjósa til þess fulltrúa í frjálsum kosningum.
- 2) Þið og allir aðrir eigið rétt á að þjóna landi ykkar.
- 3) Kjósa skal stjórn með reglubundnum, óháðum og leynilegum kosningum.

22. grein. Rétturinn til félagslegs öryggis:

Hver þjóðfélagsþegn skal njóta félagslegs öryggis og þeirra réttinda sem honum eru nauðsynleg til þess að virðing hans og þroski fái notið sín.

23. grein. Réttur til atvinnu og aðildar að stréttarfélagi:

- 1) Þið eigið rétt á atvinnu að eigin vali og til hagstæðra vinnuskilyrða.
- 2) Þeir sem vinna sömu störf skulu fá sömu laun.
- 3) Ykkur ber að fá nægar tekjur til eigin framfærslu og fjölskyldu ykkar.
- 4) Allir sem stunda vinnu eiga rétt á að ganga í stéttarfélag til að hagsmuna þeirra sé gætt.

24. grein. Réttur til hvíldar og tómstunda:

Þið eigið rétt á að hvílast og fá frí. Vinnudagurinn skal vera hæfilega langur og ykkur ber að fá reglubundið orlof á launum.

25. grein. Réttur til mannsæmandi lífskjara:

- 1) Þið eigið rétt á þeim nauðsynjum sem þið og fjölskylda ykkar þarfnast til að geta átt heilbriggt og gott líf, svo sem fæði, klæðum, húsnæði, lækningshjálp og annarri félagslegri þjónustu. Þið eigið rétt á aðstoð ef þið eruð atvinnulaus eða getið ekki stundað vinnu.
- 2) Mæðrum og börnum ber að fá sérstaka umönnun og aðstoð.

26. grein. Réttur til menntunar:

- 1) Þið eigið rétt á skólagöngu. Grunnskólamenntun skal veitt ókeypis og skal vera skylda. Ykkur skal standa til boða starfsmenntun eða framhaldsnám ef óskað er.
- 2) Í skólanum eigið þið að þroska hæfileika ykkar og læra að sýna öðrum virðingu, án tillits til kynþáttar, trúar eða þjóðernis.
- 3) Foreldrar ykkar skulu vera með í ráðum um þá menntun sem þið fáið.

27. grein. Réttur til þátttöku í menningarlífi:

- 1) Þið eigið rétt á að taka þátt í menningarlífi samfélagsins og njóta lista og framfara á sviði vísinda.
- 2) Verk listamanna, rithöfunda og vísindamanna skulu njóta verndar og skulu vera þeim til hagsbóta.

28. grein. Rétturinn til samfélagsskipulags:

Þið eigið rétt á að lifa í heimi þar sem bæði þið og aðrir geta notið þeirra réttinda sem hér eru upp talin.

29. grein. Skyldur við samfélagið:

- 1) Þið getið aðeins náð fullum persónuþroska innan samfélagsins og þið hafið skyldur gagnvart samfélaginu.
- 2) Mannréttindi skulu tryggð með lögum. Þau skulu kveða á um að hver og einn sýni öðrum virðingu og njóti sjálfur virðingar.
- 3) Réttindi þessi og frelsi skulu stuðla að markmiðum og grundvallarreglum Sameinuðu þjóðanna.

30. grein. Ekkert má koma í veg fyrir að farið sé að þessum mannréttindum:

Enginn einstaklingur, hópur eða stjórnvöld, hvar sem er í heiminum, má aðhafast nokkuð sem gerir að engu þau réttindi sem hér hafa verið upp talin.

